

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 8/2015-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť R. Č., zastúpeného advokátkou JUDr. M. L., vo veci namietaného porušenia čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 7 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. E 803090094614, čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 7 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 8 T 8/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. novembra 2014 doručená sťažnosť R. Č. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), čl. 7 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. E 803090094614, čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 7 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny, ako aj čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 T 8/2005. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 27. novembra 2014.

Zo sťažnosti podanej osobne a z jej doplnenia z 29. decembra 2014 podaného právnu zástupkyňou a doručeného ústavnému súdu 30. decembra 2014 vyplýva, že uznesením vyššieho súdneho úradníka Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 T 8/2005-714 z 25. januára 2010 bola obhajcovi sťažovateľa priznaná odmena vo výške 9 046,50 €.

Uznesením vyššieho súdneho úradníka Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 T 8/2005-728 zo 17. januára 2011 bola sťažovateľovi uložená povinnosť nahradiť štátu trovy trestného konania vo výške 9 046,50 € pozostávajúce z odmeny priznanej ustanovenému obhajcovi sťažovateľa.

Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 T 8/2005 z 23. novembra 2012, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 5. decembra 2012, bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zo 17. januára 2011.

Uznesením súdnej tajomníčky Krajského súdu v Bratislave (justičná pokladnica) sp. zn. E 8030904614 z 22. septembra 2014 bol nariadený výkon rozhodnutia na uspokojenie prednostnej pohľadávky 9 046,50 € zrážkami z pracovnej odmeny sťažovateľa, a to na základe uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 T 8/2005-728 zo 17. januára 2011, ktoré sa stalo vykonateľným 8. decembra 2012.

Sťažovateľ podal 8. októbra 2014 odvolanie spojené so žiadosťou o trvalé upustenie od vymáhania súdnej pohľadávky vyššej ako desaťnásobok minimálnej mzdy. Poukázal na

nezákonnosť vymáhania pohľadávky a zdôraznil aj jej nevyožiteľnosť vzhľadom na svoju nemajetnosť, finančnú situáciu a výšku príjmu zo zárobkovej činnosti vo výkone trestu, ktorý nedosahuje hranicu životného minima, ale ani základnej sumy nepostihnuteľnej v rámci výkonu rozhodnutia. Upozornil aj na zdravotné problémy, resp. na zdravotné postihnutie.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. E 8030904614 z 20. októbra 2014, doručeným sťažovateľovi 27. októbra 2014, bolo uznesenie súdnej tajomníčky potvrdené ako vecne správne.

Keďže uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2014 bolo sťažovateľovi doručené 27. októbra 2014, považuje sťažnosť ústavnému súdu za včas podanú. Sťažovateľ požiadal Centrum právnej pomoci o právnu pomoc v súvislosti s podaním ústavnej sťažnosti.

Uznesenia Krajského súdu v Košiciach, ako aj Krajského súdu v Bratislave považuje sťažovateľ za porušenie ním označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru. Uznesenia oboch súdov sa javia ako nepochopiteľné a neakceptovateľné. Sťažovateľ je totiž nemajetný, jeho príjmy nedosahujú ani zďaleka hranicu životného minima a má zdravotné problémy ovplyvňujúce jeho schopnosť zarobiť si. Jeho jediným príjmom je pracovná odmena vo výkone trestu a táto nestačí na úhradu vymáhanej pohľadávky. V prípade sťažovateľa malo ísť o bezplatnú obhajobu, na ktorú mal a má ako obvinený v trestnom konaní právo. Krajský súd v Košiciach však uviedol, že sťažovateľ nepreukázal oprávnenosť nároku na bezplatnú obhajobu, resp. na obhajobu za zníženú odmenu. S týmto záverom sa nemožno stotožniť, pričom Krajský súd v Košiciach sa nevysporiadal dôsledne so sťažovateľovou konkrétnou argumentáciou týkajúcou sa jeho majetkovej a finančnej situácie. Dokonca ten istý sudca Krajského súdu v Košiciach neskôr v súvislosti s dovolaním akceptoval ustanovenie bezplatného obhajcu pre sťažovateľa.

Sťažovateľ žiada vydať nález v tomto znení:

„1. Krajský súd v Bratislave, Justičná pokladnica, v konaní vedenom pod sp. zn.: E8030904614 /ako súdu odvolacieho/ a jeho uznesením sp. zn.: E8030904614 zo dňa 20.10.2014, svojím konaním a postupom porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, práva na súdnu ochranu, práva na zákonné a preskúmateľné rozhodnutie zaručené /článkom 46 ods. 1, článkom 48 ods. 2 Ústavy SR, článkom 36 ods. 1, článkom 38 ods. 2 Listiny..., článkom 6 ods. 1 Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti zaručené /článkom 19 ods. 1 Ústavy SR, článkom 10 ods. 1 Listiny..., článkom 8 ods. 1 Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa nebyť podrobený krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu zaručené /článkom 16 ods. 2 Ústavy SR, článkom 7 ods. 2 Listiny..., článkom 3 Dohovoru.../

2. Krajský súd v Bratislave, Justičná pokladnica, v konaní vedenom pod sp. zn.: E803094614 a jeho uznesením zo dňa 22.9.2014, svojím konaním a postupom porušil základné právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti zaručené /článkom 19 ods. 1 Ústavy SR, článkom 10 ods. 1 Listiny..., článkom 8 ods. 1 Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa nebyť podrobený krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu zaručené /článkom 16 ods. 2 Ústavy SR, článkom 7 ods. 2 Listiny..., článkom 3 Dohovoru.../

3. Krajský súd v Košiciach, v konaní vedenom pod sp. zn. 8T/8/2005 /ako súdu sťažnostného/ a jeho uznesením sp. zn.: 8T/8/2005 zo dňa 23.11.2012, svojím konaním a postupom porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, práva na súdnu ochranu, práva na zákonné a preskúmateľné rozhodnutie, práva na prejednanie veci neustranným a nezávislým súdom zaručené /článkom 46 ods. 1, článkom 48 ods. 2 Ústavy SR, článkom 36 ods. 1, článkom 38 ods. 2 Listiny..., článkom 6 ods. 1 Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa na obhajobu, právo na obhajobu bezplatnú zaručené /článkom 50 ods. 3 Ústavy SR, článkom 40 ods. 3 Listiny..., článkom 6 ods. 3 písm. c Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti zaručené /článkom 19 ods. 1 Ústavy SR, článkom 10 ods. 1 Listiny ..., článkom 8 ods. 1 Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa nebyť podrobený krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu zaručené /článkom 16 ods. 2 Ústavy SR, článkom 7 ods. 2 Listiny..., článkom 3 Dohovoru.../

4. Krajský súd v Košiciach, v konaní vedenom pod sp. zn.: 8T 8/05-728 a jeho uznesením zo dňa 17.1.2011, svojim konaním a postupom porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené /článkom 46 ods. 1, článkom 48 ods. 2 Ústavy SR, článkom 36 ods. 1, článkom 38 ods. 2 Listiny..., článkom 6 ods. 1 Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa na obhajobu, právo na bezplatnú obhajobu zaručené /článkom 50 ods. 3 Ústavy SR, článkom 40 ods. 3 Listiny..., článkom 6 ods. 3 písm. c Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti zaručené /článkom 19 ods. 1 Ústavy SR, článkom 10 ods. 1 Listiny..., článkom 8 ods. 1 Dohovoru.../, porušil základné právo sťažovateľa nebyť podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu zaručené /článkom 16 ods. 2 Ústavy SR, článkom 7 ods. 2 Listiny..., článkom 3 Dohovoru.../

5. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, Justičná pokladnica, spisová značka E8030904614 /ako súdu odvolacieho/ zo dňa 20.10.2014 sa zrušuje,

6. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, Justičná pokladnica, spisová značka E8030904614 zo dňa 22.9.2014 sa zrušuje,

7. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach spisová značka 8T/8/2005 /ako súdu sťažnostného/ zo dňa 23.11.2012 sa zrušuje,

8. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach spisová značka 8T 8/05-728 zo dňa 17.1.2011 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie,

9. Ústavný súd Slovenskej republiky, prikazuje porušovateľovi Krajskému súdu v Košiciach obnoviť stav pred porušením práva,

10. Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000,- Eur /slovom tisíc euro/; za porušenie práv, spôsobené nariadením výkonu rozhodnutia a vymáhaním súdnej pohľadávky od nemajetného, ktoré mu Krajský súd v Bratislave, Justičná pokladnica, povinná vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu,

11. Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva finančné zadosťučinenie v sume 11 046,50 Eur /slovom jedenásťtisíc štyridsaťšesť 50/100 euro/; za porušenie práv, spôsobené uložením povinnosti uhradiť štátu trovy trestného konania vo výške sumy 9 046,50 Eur, pozostávajúce priznanej sumy odmeny ustanovenému obhajcovi, napriek tomu, že išlo o bezplatnú obhajobu vyžadovali si to záujmy

spravodlivosti, ako aj z dôvodu nemajetnosti obžalovaného resp. obvineného, ktoré mu je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu,

12. Krajský súd v Bratislave, Justičná pokladnica, je povinná zaplatiť náhradu trov konania na účet právnej zástupkyne sťažovateľa podľa záverečného vyčíslenia a to do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ sa domáha aj náhrady trov právneho zastúpenia advokátkou v celkovej výške 697,47 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 8 T 8/2005 (uznesenie č. k. 8 T 8/2005-728 zo 17. januára 2011 v spojení s uznesením sp. zn. 8 T 8/2005 z 23. novembra 2012) treba považovať za oneskorene podanú.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ako sťažovateľ sám uvádza, uznesenia sa stali právoplatnými a vykonateľnými ešte 8. decembra 2012. Znamená to, že sťažnosť ústavnému súdu odovzdaná na poštovú prepravu 27. novembra 2014 bola podaná oneskorene, takmer dva roky po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. E 8030904614 z 22. septembra 2014, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. E 8030904614 z 22. septembra 2014, ktoré vydala súdna tajomníčka, bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal sudca, resp. senát Krajského súdu v Bratislave. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ právo podať odvolanie aj využil.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. E 8030904614 z 20. októbra 2014 je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Jadro argumentácie sťažovateľa spočíva v tvrdení, že vzhľadom na jeho majetkové a zárobkové pomery mu mala byť priznaná obhajoba zo strany ustanoveného obhajcu

bezplatne, a keďže sa tak nestalo, vymáhanie pohľadávky spočívajúcej v odmene za právne služby ustanoveného obhajcu považuje za porušenie označených práv.

Z pohľadu ústavného súdu treba zdôrazniť, že pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený o tom, že splňa podmienky na ustanovenie bezplatného obhajcu, potom sa mal domáhať ochrany svojich práv na ústavnom súde v zákonnej dvojmesačnej lehote počítanej od doručenia uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 23. novembra 2012. Sťažovateľ však takto nepostupoval, a preto záver Krajského súdu v Košiciach, podľa ktorého je povinný za právne služby ustanoveného obhajcu zaplatiť v plnej výške, treba považovať za konečný a záväzný. Právoplatné uznesenie Krajského súdu v Košiciach predstavuje exekučný titul, ktorého správnosť a opodstatnenosť už nie je možné v rámci výkonu rozhodnutia vedeného na jeho základe znova skúmať, resp. nanovo otvárať. Tým je zároveň dané, že postup a rozhodovanie Krajského súdu v Bratislave v rámci výkonu rozhodnutia nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. Na tomto závere nič nemení to, že sťažovateľ má na vec odlišný názor.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2015